

Stockholm den 31 augusti 2021

M2021/774

Till:

Regeringskansliet
Miljödepartementet
Kemikalieenheten, Kemikalier och avfall

Remissvar Använd det som fungerar

APPLiA är inte remissinstans men har under SOU-arbetet haft löpande kontakt med utredarna. Vi hänvisar i stort till vårt tidigare inlämnade svar till utredarna, se bilagor.

APPLiA är branschorganisation för tillverkare av vitvaror och små hushållsapparater. Branschen omsätter cirka 16 miljarder i konsument och slutförbrukarledet och har 25 medlemmar. Anslutna branschföretag är absolut ledande inom leverantörsledet och största vad gäller små hushållsapparater, där APPLiA har cirka 65 % marknadstäckning och branschen säljer cirka 10 miljoner enheter årligen.

Sammanfattning

- APPLiA's samlade bedömning är att det vore synnerligen olämpligt att införa pant på av oss anförda produkter, kategori 2 nedan, utifrån att det föreligger en stor risk att det slår sönder ett väl fungerande existerande system kring producentansvar.
- APPLiA upplever inte att det finns ett existerande problem kring de produkter som omfattas i WEEE-direktivet inom denna kategori i bilaga 2 punkt 2 och ser det därför som ologiskt att införa nya politiska åtgärder som pant på dessa produkter. Vilket även El-Kretsens utredning visar, bilaga.
- APPLiA konstaterar att nämnda produkter, t.ex. väffeljärn, oftast används över lång tid i ett hushåll där tiden oftast är från 3 år upp till 10 år, men där enskilda produktgrupper kan ha en användningstid på över 20 år. Att införa pant på produkter med så lång livslängd ter sig synnerligen olämpligt då man ska säkerställa att det finns ett samband mellan produkten som man avsatt pant för och kunna återbetala panten när den enskilda produkten återkommer.
- APPLiA välkomnar dock regeringens ambition att minska upplagringen av svensk hemelektronik i hemmen.
- APPLiA delar utredningens bedömning att producentansvaret bör utvecklas och fokusera mer på återbruk och ökad cirkularitet för de produkter som tål kostnaderna av att säkerställa ett återbruk. Det ter sig svårt att säkerställa återbruk i större utsträckning för produkter understigande 1 000–2 000 kronor, eftersom varje produkt måste gå igenom för att säkerställas att de fortfarande fungerar som det ska ur säkerhetssynpunkt.
- APPLiA bedömer inte att ett system för pant/pantbevis är lösningen på ett antal billigare produkter utan ser att panten endast i dessa fall kommer att skapa ökad kostnad för konsumenterna och stor administration för företagen vilket inte ligger i linje med enklare regelefterlevnad för företagen, t.ex. skulle en pant på enklare mixerstav till ett pris på 29 kronor vara förödande för marknaden. APPLiA uppfattar inte heller att utredarna haft ambitionen att pant skall införas på alla produkter utan snarare för enskilda produkter som kostar betydligt mer än 5 000 kronor.

- APPLiA skulle föredra i stället för pant att man utreder förutsättningar för hur man istället kan säkerställa information om hur mycket produkter som redan genomgår ReUse genom handelsplatser som Blocket eller liknande som förlänger produkternas livslängd redan idag.
- APPLiA ser stora svårigheter med att följa en kod för pant på importerade produkter utan väsentligt ökade kostnader för administration om det överhuvudtaget går att säkerställa en märkning på produkterna.

Producentansvar enligt WEEE Småelektronik i hushållet av APPLiA definierat såsom, SDA – Small Domestic Appliances, handlar om allt från enklare mixerstavar, köksvågar, brödrostar upp till dammsugare. Inom WEEE definieras denna kategori i bilaga 2 punkt 2 såsom:

”2. SMÅ HUSHÅLLSAPPARATER

Dammsugare, mattsopare, andra apparater för rengöring, apparater för sömning, stickning, vävning och annan bearbetning av textilier, strykjärn och andra apparater för strykning, mangling och annan klädvård, brödrostar, frituremaskiner, kvarnar, kaffemaskiner och utrustning för öppning eller förslutning av behållare och förpackningar, elektriska knivar, hårklyppningsapparater, hårtorkar, elektriska tandborstar, rakapparater, massageapparater och andra apparater för kroppsvård, klockor, armbandsur och utrustning för mätning, angivelse eller registrering av tid och vögar”

För dessa hushållsprodukter finns ett tydligt och väl fungerande producentansvar där hela branschen är anslutna till El-Kretsen eller annat producentansvarsbolag för de drygt 10 000 000 enheter som varje år sätts på marknaden till ett konsumentpris som rör sig i intervall från 19 kronor upp till 5 000 kronor.

Märkning/tillverkning av produkter

Vid tillverkning av berörda produkter vet man inte på vilka marknader dessa produkter kommer att försälas vilket innebär att det blir oerhört svårt att skapa en märkning på produkten som kan följa en pant i ett land som står för väsentligt mindre än 1 % av de totalt sålda produkterna i världen. Dessa produkter flyttas vidare kontinuerligt mellan flertal grossister och återförsäljare via stora containrar över nationsgränserna innan de kommer till försäljning i Sverige. Det kommer högst sannolikt innebära att det inte finns specifika produktnummer/koder att följa mot en ev avsatt pant.

En märkning är synnerligen central i denna fråga då pengarna för den avsatta panten måste kunna följa produkten så att man inte kan erhålla pant för en produkt som det inte är belastad med pant. Till skillnad från burkar och PET-flaskor finns ingen streckkod på dessa produkter och det kan sannolikt inte anses vara rimligt att konsumenten skall ha kvar emballaget för produkten vid panttillfället.

Pantbevis

Som ett alternativ till märkningssystem föreslår utredningen ett system med ett så kallat pantbevis. Lösningen skulle innebära att konsumenter vid köp av en ny produkt erhåller ett bevis som ger rätt till återbetalning av betald pant när beviset lämnas in tillsammans med produkten. APPLiA kan, precis som utredningen, konstatera att ett pantbevis skulle innebära stora kostnader att utveckla och implementera. Som utredningen betonar skulle även lösningen, likt en traditionell pant, kräva en omfattande förvaltning, administrering och kontroll av stora ekonomiska summor. Kostnader som svenska konsumenter skulle få bära. Utredningen förordar inte denna lösning. Det gör inte APPLiA

heller. Pantbeviset skulle bli en värdehandling och elektronikskrot skulle tillföras ett värde. Med så stora ekonomiska värden i omlopp skulle risken vara stor för ökad kriminalitet kring detta system.

Med vänliga hälsningar,

Matts Spångberg
APPLiA Sverige